

Een doorbraak voor mens en natuur

Project van onderop!

ván Holwerd,

vóór Noordoost Fryslân

**HOE HET
WAS**

OOIT

HANDELSDORP

AAN ZEE

Toen KRIMP

Leegstand

Verpaupering

**Veel plannen
volgden**

**Niets doen kost
binnen**

2 decennia

23 miljoen

waardedaling

NU HERSTEL

DOM

MFA

JEUGD KOOPT

HUIZEN

**MAAR
NOG GEEN
BANEN
OMZET
LEEFBAARHEID**

**NET ZOALS
DUITSLAND**

VOLOP

BANEN

OMZET

LEEFBAARHEID

2013

Begonnen met het bij elkaar brengen van opgaven, belangen en stakeholders in het gebied.

Met 100% draagvlak als resultaat.

2013 - 2015

- Deltaprogramma Wadden
- DLG
- Wetterskip
- Rijkswaterstaat
- Min. Economische Zaken
- Ministerie I&M

- Programma Rijke Waddenzee
- Staatsbosbeheer
- Fryske Gea
- Natuurmonumenten
- Waddenvereniging
- Vogelbescherming Nederland

- ANNO gemeenten
- Provincie Friesland
- Gemeente Ameland
- Gemeente Leeuwarden
- Dorpsbelangen NOF
- Ondernemers NOF

- Regiecollege Wadden
- Statenfracties FNP, PvdA, CDA, VVD , CU, D66

- Culturele Hoofdstad
- ...
- Oerol | Sense of Place
- SNN
- NOM
- Rabobank
- TU Delft
- Stenden University
- Waddenacademie
- Wetsus
- Waddenfonds
- Wijmenga Makelaars
- Sterc
- Branddogs

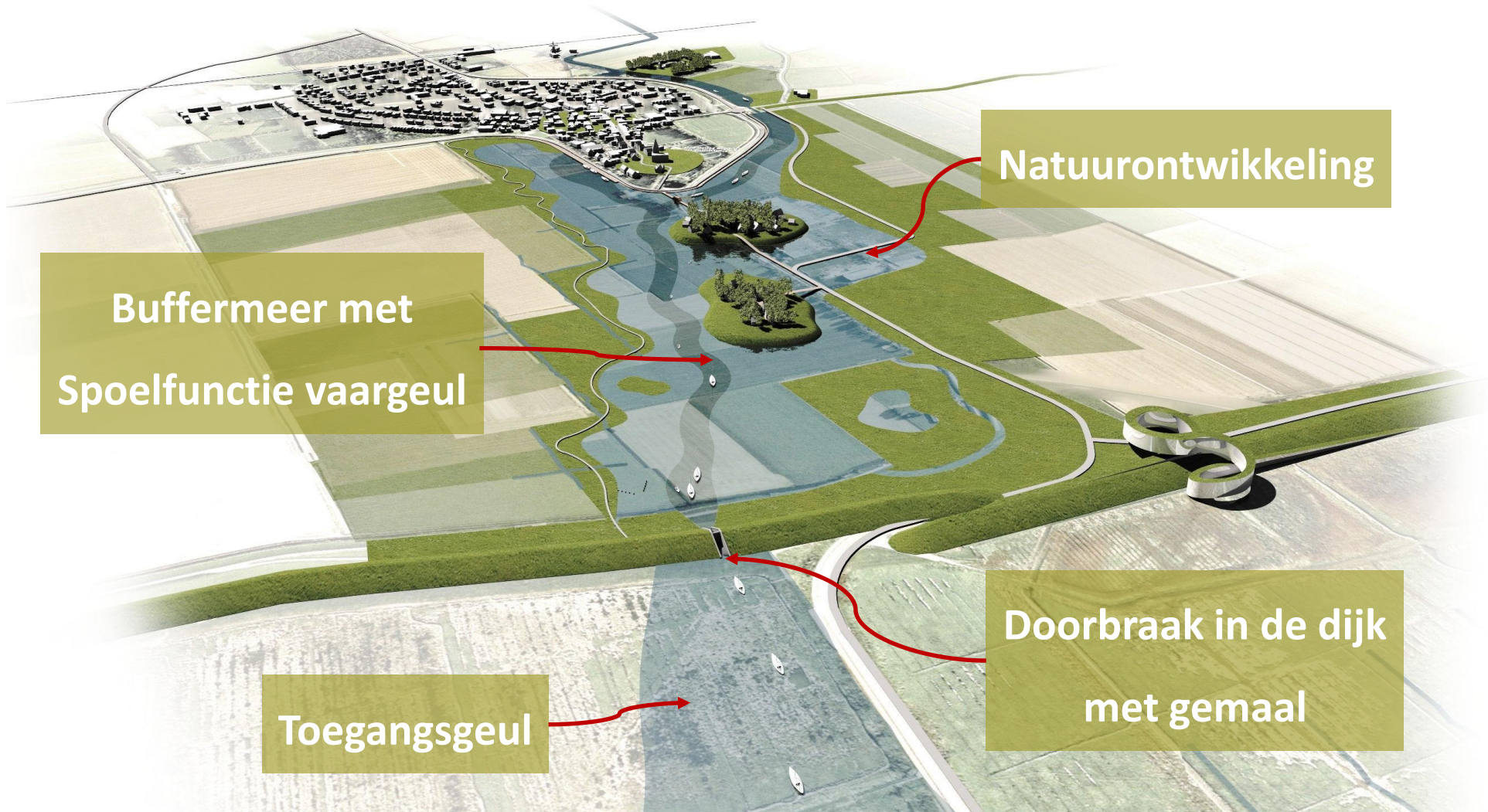
Ruimte voor recreatie

Natuurontwikkeling

Buffermeer met
Spoelfunctie vaargeul

Doorbraak in de dijk
met gemaal

Toegangsheul

Overzichtskaart vaarroutes

- Azm**
Doorvaartheogte vaste brug 30,00 m of beweegbaar. Diepgang 2,10 m
- Bzm**
Doorvaartheogte vaste brug 12,50 m of beweegbaar. Diepgang 1,90 m
- Czm**
Doorvaartheogte vaste brug 12,50 m of beweegbaar. Diepgang 1,70 m
- Cm**
Doorvaartheogte vaste brug 3,00 m of beweegbaar. Diepgang 1,50 m
- Dm**
Doorvaartheogte vaste brug 2,50 m of beweegbaar. Diepgang 1,30 m
- Alle maten zijn toe het steeptiel
- Aquaductenroute**
- Middelsoeroute**
- Lits- Lauwersmeerroute**
- Staanemastroute**
- Turfroute**
- Woudaaprout**
(speciaal voor kinderen)

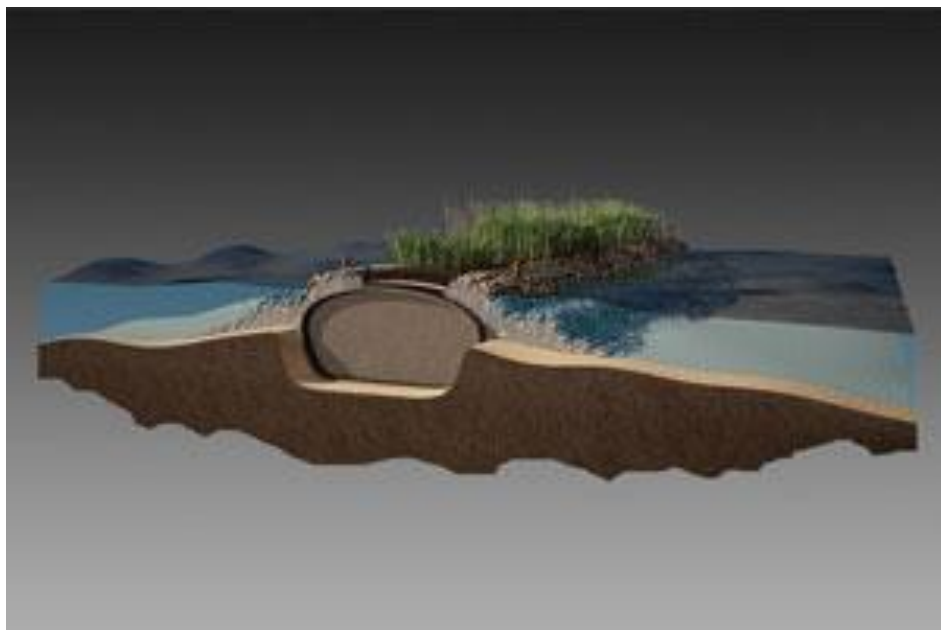
Ontbrekende
schakel 2KM

Ameland natuurlijk bereikbaar zonder elke dag te moeten baggeren

- het buffermeer spoelt de vaargeul naar Ameland schoon
- 500.000 m³ tot 1.000.000 m³ minder baggeren (meer dan de helft)
- besparing max. 2 miljoen euro per jaar

‘Bouwen met bagger’ circulaire economie

Slib winnen voor dijken en kaden en verbetering landbouw

Het nieuwe gemaal

zorgt voor droge voeten in Fryslân

- Klimaatverandering, meer en extremere regenval
 - Geen super gemaal op Lauwersoog (177mln)
 - Energieneutraal gemaal Holwerd
 - Gemaal 35 m³ /sec
 - Aanvoer via opgewaardeerde Holwerter Feart

Energieneutraal

Dorp, bedrijven, gemaal

- Waterkrachtcentrale
- Zonne energie
- Gemaal energieneutraal

De natuur profiteert van de ecologische boost van Holwerd aan Zee

De hele regio profiteert van de economische spinn-off van Holwerd aan Zee

Olievlek werking langs de hele waddenkust.

De kustregio staat weer met het gezicht naar het Wad.

Met als gevolg:

Leefbaarheid, banen en omzet!

Voor Holwerd en Noordoost Fryslân!

Holwerd aan Zee is uitgegroeid tot één van dé toeristische trekpleisters van het Unesco Werelderfgoed Waddenzee

Beleef het tij

Recreëren op terpen tussen eb en vloed

PROGRAMMA **NAAR EEN**
RIJKE WADDENZEE

Holwerd aan Zee

Haalbaarheidsonderzoek
www.Holwerdaanzee.nl

Advies

Start alvast met 1 project

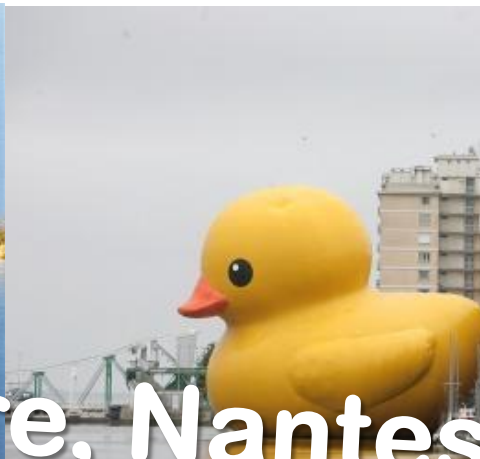
PROGRAMMA **NAAR EEN**
RIJKE WADDENZEE

HaZ verbinden met Unesco werelderfgoed Noordoost Fryslân met gezicht naar het wad

Pier Holwerd

(Landschaps)kunst als brug tussen natuur en cultuur. Tussen binnen- en buitendijks gebied

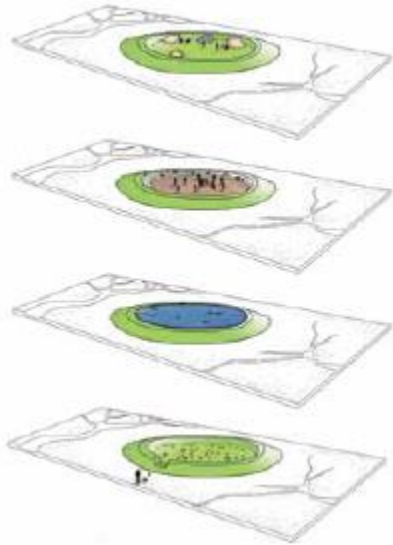
Estuaire, Nantes

Het vinden van nieuwe ogen
“een Dijk is net zo interessant als een standbeeld”

Holwerd aan Zee = Sense of Place

'Oerol' langs de kust

Holwerd aan Zee = Sense of Place

'Oerol' langs de kust

Hotel

HOTEL
HOLWERD

Established 2018 Leeuwarden Cultural Capital of Europe

HOTEL HOLWERD

Verpauperde historische pandjes
zijn omgetoverd tot de
hotelkamers van Hotel Holwerd

Albergo Diffuso

Verborgen Hotel in Italië

HOLWERD
vernieuwend monumentaal

Leeuwarden
Fryslân
2018

2015

Start van MIRT-onderzoek Holwerd aan Zee getrokken door de provincie Fryslân

Het integrale MIRT-onderzoek bevat een analyse van de problematiek en kansen en nulalternatief en nader onderzoek op een aantal thema's.

De uitkomsten van het integrale MIRT-onderzoek worden in het BO MIRT van het najaar 2016 gepresenteerd met het oog op een vervolgbeslissing.

2015

Het MIRT-onderzoek kent de volgende sporen:

- 1: Leefbaarheid (Provincie Fryslân)
- 2: Natuur, landschap en cultuurhistorie (EZ > PRW)
- 3: Effectiviteit spoelmeer t.a.v. vaargeulverbetering en bereikbaarheid (RWS)
- 4: Private investeringen (Stichting Holwerd aan Zee)
- 5: Project Overstijgende Verkenningen Waddenzeedijken (POV, Wetterskip)

Op basis van deze sporen worden de kosten en dekking van het plan in beeld gebracht. Verder wordt ingegaan op governance voor het vervolg.

2015

Onafhankelijke projectleider betaald door de stakeholders

- Rol Stichting Holwerd aan Zee:
 - Werken met de 'mienskip' en van onderop.
 - Meesturen, verbinden, enthousiasmeren, lobbyen, netwerken en zorgen voor draagvlak
 - Flexibele inzet, het lef en de vrijheid om 'out of the box' te kunnen en mogen denken

2025

Onderwijs

ondernemers en overheid

vormen het expertisecentrum Wadden

- Internationaal kenniscentrum en living lab
- Innovatie centraal
- Kenniscentrum voor Topsector Water

2025

Holwerd aan Zee

**is voor de Topsector Water
een belangrijk Icoonproject**

- Nederlandse innovaties, pilots en proeftuinen
- Vervolgens opschalen naar buitenland
- “Van kennis naar kunde naar kassa” (Melanie Schultz van Haegen)

2015

Agenda onder voorbehoud

- Waterbouwdag 2015
- Henk Ovink + Rotterdam2025 + Unesco (13-11)
- Bijeenkomst Krimp met minister Stef Blok (16-11)
- Ronde tafelgesprek Tweede Kamer (26-11)
- Slotbijeenkomst Jaar van de Ruimte 2015 (15-12)
 - *HaZ uit 114 inzendingen geselecteerd voor de toekomstagenda van Nederland (Manifest2040)*
 - *Door minister Schultz van Haegen in ontvangst genomen*
 - *Themanummer S+RO*

Questions & remarks?
What's your share?

www.holwerdaanze.nl